

Asia: VN/9873/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi lahjontaa koskevaan Euroopan neuvoston rikosoikeudelliseen yleissopimukseen tehdyn varauman peruuttamisen hyväksymisestä ja laiksi rikoslain muuttamisesta.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esitys on kriminaalipoliittisesti perusteltu. Lahjonta on vakavasti demokraattista yhteiskuntaa vaarantava ilmiö, etenkin kansainvälisesti tarkastellen. Vaikutusvallan kauppaaminen on yksi korruption ilmentymä. Suomea sitovat kansainväliset sopimukset tulevat toteutetuiksi täysimääräisesti vaikutusvallan kauppaamisen säätämällä rangaistavaksi. Suomi on saanut kansainvälisiltä valvontaelimiltä toistuvasti huomautuksia siitä, ettei vaikutusvallan kauppaamista ole säädetty rangaistavaksi. Suomessa tulee ilmi kansainvälisesti vertaillen vähän lahjontajuttuja eikä vaikutusvallan kauppaaminen ole ollut merkittävä ongelma. Sen takia kriminalisoinnin puuttumista ei ole suomalaisessa keskustelussa pidetty merkittävänä ongelmana. Rangaistavaksi säätäminen vetää kuitenkin selvästi havaittavan rajan sallitun lobbaamisen ja kielletyn vaikutusvallan kauppaamisen välille. Rikossäännöksen pääasiallinen vaikutus on tässä tapauksessa ehkäistä ennalta sopimatonta vaikutusvallan kauppaamista. On oletettavaa, että tapauksia tulee poliisin tietoon varsin harvoin. Olen aiemmin eri yhteyksissä kannattanut vaikutusvallan kauppaamisen kriminalisointia enkä ole havainnut tarvetta kantaani muuttaa.

Rangaistavan käyttäytymisen ala on määritelty esityksessä laillisuusperiaatteen vaatimukset täyttävällä tarkkuudella, vaikka tunnusmerkistö ei sanamuotonsa puolesta ole kaikkein yksinkertaisempia. Etenkin esitetyn RL 16 luvun 14c §:n 1 ja 2 momentin suhde 3 momenttiin on ensimmäisellä lukemisella vaikeasti hahmotettavissa. Tarkalla lukemisella niiden välinen suhde kyllä tulee selväksi. Vaikutusvallan kauppaamista harkitsevat tuskin hakevat rikoslaista sellaisenaan tietoa, mikä on sallittua ja mikä kiellettyä. Tieto rikossäännöksestä tulee ihmisten tietoon koulutuksesta ja tiedotuksesta, jonka pohjana on myös rikossäännös. Näin ajatellen kriminalisointi antaa hyvät eväät ajantasaiselle viranomaistiedottamiselle ja palvelee myös tiedotusvälineiden viestintäintressejä. Monimutkaisesta ilmiöstä ei voine säätää vähemmillä sanoilla. Epäasiallinen vaikuttaminen on määritelty tunnusmerkistön 3 momentissa. Rikossäännöksessä käytetty on omiaan - rakenne on käytössä muissakin lahjontarikostunnusmerkistöissä. Sikälikin esitetty sääntely on johdonmukaista. Vaalirahoitusta koskeva rajoitus rikosvastuuseen on perusteltu, samoin esitetyn RL 16 luvun 14c §:n 4 momentin mukainen toissijaisuuslauseke.

Yhteenvedona totean, etten löytänyt hallituksen esityksestä kritiikin aihetta. Käsitteeni mukaan vaikutusvallan kauppaaminen on säädettävissä rangaistavaksi hallituksen esitykseen kirjoitetulla tavalla.

Tolvanen Matti
Itä-Suomen yliopisto